El portafolis europeu de llengües en versió electrònica (ePEL+14): percepció del professorat universitari de la Xarxa Vives

Olatz López-Fernández*

Temps d'Educació, 43, p. 185-204 (2012) Universitat de Barcelona

Resum

Aquest article presenta el portafolis europeu de llengües en versió electrònica (ePEL+14) recentment validat pel Consell d'Europa. El propòsit és descriure aquesta innovació educativa en la docència universitària dels *Erasmus Intensive Language Courses* (EILC) i conèixer l'opinió dels professors universitaris de llengua catalana de la Xarxa Vives participants en la primera pre-experimentació amb aquesta innovació en el curs 2011-2012. Es va dur a terme una enquesta després d'un taller de l'ePEL+14 en els EILC. El qüestionari *ad hoc* contenia quatre dimensions: variables sociodemogràfiques, coneixement previ del PEL i ePEL, materials de suport per implementar-ho i conseqüències del seu ús en l'aprenentatge de la llengua. La valoració va ser positiva, especialment per l'adequació de l'eina tecnològica i les funcionalitats informatives i pedagògiques per a l'aprenent de llengües. No obstant això, també assenyalen una influència moderada en l'aprenentatge de la llengua i cultura.

Paraules clau

innovació docent, opinió professorat, dossier electrònic, portafolis europeu de llengües, educació superior

Recepció original: 26 d'abril de 2012
Acceptació: 6 de novembre de 2012

Introducció

El concepte 'dossier' i 'dossier electrònic' en l'àmbit educatiu

El concepte *dossier educatiu* (*dossier* o *carpeta d'aprenentatge*) fa més de quatre dècades que es troba consolidat en l'entorn acadèmic i en la bibliografia científica de l'àmbit educatiu internacional. Fa referència habitualment a una col·lecció sistemàtica d'evidències del treball de l'estudiant, que permeten tant la recollida del material que genera al llarg d'un període educatiu, com l'avaluació dels aprenentatges que fa durant aquest període. El seu propòsit educatiu sol ser doble: 1) crear a tall de repositori un espai en què, d'una manera estructurada, s'organitzin les produccions de l'estudiant, i 2) avaluar el progrés (avaluació formativa) i els assoliments (avaluació sumativa) de l'alumnat durant la seva etapa de formació (formal o no formal), amb la finalitat de regular-ne i gestionar-ne el procés d'aprenentatge.

(*) Professora lectora del Departament de Metodologia de les Ciències del Comportament i Investigadora de l'Institut de Recerca en Cervell, Cognició i Conducta de la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona. Tesi doctoral amb menció europea en l'e-Portafolis en educació superior, que continua amb l'ePEL+14 arran de la col•laboració amb l'Organisme Autònom de Programes Educatius Europeus del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport i la Xarxa Vives d'Universitats, amb els quals dirigeix com a investigadora principal el projecte de l'ePEL-EILC. Adreça electrònica: olatzlopez@ub.edu

El terme *dossier electrònic* té una consolidació més recent, tot just farà dues dècades que el seu ús s'ha estès a la comunitat científica educativa, arran de la introducció de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en l'àmbit educatiu. En principi, es diferencia del dossier tradicional en format paper perquè ha estat dissenyat per ser utilitzat en un entorn electrònic, que sol ser en l'actualitat un sistema basat en web, reconegut també com a *dossier electrònic*, *dossier digital*, *dossier basat en web* o, fins i tot, *dossier virtual*. No obstant això, les diferències són més profundes, ja que no només es refereixen al component tecnològic de l'eina, sinó també a la metodologia subjacent.

Per tant, fa referència a dos elements interrelacionats (Barrett, 2005):

— El producte tecnològic (independentment del suport: notebook, CD-ROM/DVD, lloc web, plataforma web, sistema de gestió d'aprenentatge, etc.) amb finalitats educatives diverses, dirigit a múltiples audiències, com a instrument educatiu.

— El desenvolupament del procés de col·lecció, selecció, reflexió i presentació dels productes educatius discents, des del punt de vista de la metodologia educativa.

Actualment, coexisteixen diverses definicions, entre les quals destaquen:

— El dossier és una «una col·lecció definitiva del treball de l'estudiant que mostra la història dels seus esforços, progressos o èxits en una àrea determinada. Aquesta col·lecció ha d'incloure la participació de l'estudiant en la selecció del contingut d'aquesta carpeta; les directrius per a la selecció; els criteris per jutjar cada mèrit, i l'evidència de reflexió de l'estudiant», segons Arter i Spandel (1992, p. 201).

— El dossier electrònic és una col·lecció d'evidències electròniques/digitals (recursos multimèdia) recollides en un mateix espai virtual basat en un entorn web i gestionades pel seu propietari amb una finalitat educativa. S'hi poden crear, elaborar i compartir mitjançant les TIC els productes d'aprenentatge seleccionats amb diverses audiències i amb diferents propòsits: mostrar un producte educatiu, demostrar l'assoliment de determinats aprenentatges, compartir reflexions, fins i tot, simplement, com a manera de promoció laboral. Per tant, és un instrument metodològic (producte) i una metodologia educativa (procés) en si mateix, que permet l'avaluació dels aprenentatges i competències. S'espera que el seu ús aporti al seu propietari un aprenentatge significatiu que haurà promogut, al seu torn, indirectament, l'aprenentatge transversal de l'autogestió del seu coneixement (López-Fernández, 2007).

De manera que podem acordar que el dossier (electrònic) educatiu consisteix en un dipòsit (virtual) d'evidències educatives que és gestionat pel mateix aprenent, de manera autònoma, mitjançant una sèrie de guies i suports que faciliten els processos que impliquen seleccionar i valorar els èxits aconseguits durant un període d'aprenentatge, i reflexionar-hi, amb finalitats informatives, pedagògiques i de promoció acadèmica i professional.

En resum, els objectius pedagògics del dossier electrònic són:

— Centrar-ne la gestió en el propietari, sigui l'estudiant (dossier discent), el professor (dossier docent) o el ciutadà (dossier que promogui la formació continuada, *lifelong learning*).

— Promoure l'aprenentatge actiu a través d'activitats diverses (de resolució de problemes, elaboració d'informes, etc.) que es materialitzin en evidències.

— Seleccionar les evidències amb finalitats d'aprenentatge per competències (específiques o transversals) i d'avaluació (formativa i/o sumativa).

— Ajudar a desenvolupar la (auto)reflexió i el pensament crític.

— Fomentar la responsabilitat i la (auto)regulació i gestió de l'aprenentatge.

— Facilitar l'accés, la portabilitat, la difusió i el desenvolupament de les competències tecnològiques (*digital literacy*).

Habitualment, qualsevol dossier electrònic se sol presentar sota un marc comú, amb un suport institucional o organitzacional, que facilita l'eina tecnològica, l'assessorament sobre el seu ús pedagògic i que comunica la informació referent a les seves possibilitats acadèmiques i professionals.

En general, s'assumeix que l'aspecte clau d'aquesta innovació educativa rau en l'ús pedagògic que en fa el propietari, ja que atén els principis pedagògics del moment en ser vàlida per a processos d'aprenentatge adults que impliquin una formació continuada de l'estudiant o del professional (*lifelong learner*) i hi està centrada mitjançant els avenços actuals en les TIC. A més, la flexibilitat que atorga aquesta innovació ha permès utilitzar-la pràcticament en qualsevol tipus d'ensenyament i nivell educatiu, de manera que s'ha anat consolidant progressivament en determinats contextos educatius, com són l'ensenyament de segones llengües i el seguiment de competències transversals –de caràcter individual: lingüístiques, tecnològiques i de gestió de la informació i del coneixement, o de caràcter col·lectiu: lideratge, treball en equip, etc.–, i també l'educació adulta, tant en l'ensenyament universitari de caràcter formal com la formació continuada professional de caràcter no formal.

Del dossier educatiu al portafolis europeu de llengües electrònic

Encara que apareixen publicacions que situen l'origen del dossier educatiu a mitjan segle passat (entorn de 1950) en l'educació infantil (Herbert, 2001), no és fins a la dècada de 1980 que el terme és utilitzat àmpliament. Concretament, la seva difusió sembla iniciar-se als Estats Units d'Amèrica, ja que sorgeix la necessitat d'avaluar l'activitat del professorat de manera alternativa als tests clàssics, per la qual cosa a escala nacional desenvolupen i s'apliquen els dossiers del professorat (Lyons, 1998). En pocs anys es perfeccionen i s'estenen a altres tipus d'usuaris i a altres contextos educatius a escala internacional. A mitjans de la dècada de 1990, el dossier comença a ser utilitzat mitjançant les TIC en tots els àmbits educatius, des de l'educació primària fins a la superior, com a eina avaluadora i alternativa als sistemes tradicionals d'avaluació dels aprenentatges. A inicis del 2000, arran de la seva implementació mitjançant les TIC a gran escala a universitats nord-americanes, s'inicia la seva aplicació als entorns virtuals d'aprenentatge (EVA) i s'estén el terme *dossier electrònic*.

A partir de llavors l'evolució ha estat molt ràpida i en diverses línies, entre les quals destaquen dues: 1) la línia general del dossier electrònic d'acord amb el seu component tecnològic i les seves aplicacions educatives, i 2) la línia del portafolis europeu de llengües (PEL) en versió paper i electrònica, com a document personal promogut pel Consell d'Europa, en què els ciutadans que aprenen o han après una llengua (sigui a l'escola

o fora) poden registrar les seves experiències d'aprenentatge de llengües i cultures, i també reflexionar-hi.

Entre els anys 1998 i 2000, s'inicien una sèrie de projectes pilot per desenvolupar el PEL, que pretenen dissenyar un dossier educatiu centrat en l'ensenyament i la promoció de les llengües i cultures europees. La conclusió d'aquesta fase pilot marca els principis bàsics del PEL (Schärer, 2000): tota competència és avaluable, independentment de com s'hagi aconseguit (educació formal o no formal), el PEL és propietat de l'aprenent (en principi, és privat), es basa en el Marc europeu comú de referència per a les llengües (MCER) i s'han d'aplicar uns principis i guies comuns per dissenyar-se i donar-hi accés als ciutadans dels estats membres de la Unió Europea (UE).

El 2001, Any Europeu de les Llengües, el Consell d'Europa inicia oficialment el programa PEL, en què cada govern europeu pot desenvolupar, d'acord amb un model europeu, el seu propi PEL, encara que aquest ha de ser validat pel mateix Consell d'Europa, que li ha d'atorgar un número d'acreditació per donar validesa a aquest model a escala europea. El 2003, David Little, un dels propulsors del PEL, fa un seguiment mitjançant un estudi de casos de l'aplicació d'aquesta innovació en l'educació de llengües en diferents països, en què s'observa que s'aplica en general a l'educació secundària i d'adults (com el col·lectiu immigrant).

A Europa, el 2009, quaranta-set estats membres del Consell d'Europa tenen un PEL validat en paper, amb un total de noranta models diferents adreçats a tots els nivells educatius: educació infantil, primària, secundària, adulta, superior, vocacional i dirigida al col·lectiu immigrant. Paral·lelament, s'han desenvolupat cinc PEL en versió electrònica (ePEL): el primer, l'ePEL d'EAQUALS-ALTE (número d'acreditació: 6.2000), per a l'educació de llengües d'adults, que es basa en el PEL tradicional i és d'accés lliure en anglès i francès; el segon, l'ePEL holandès (número d'acreditació: 89.2007); el tercer, un ePEL per a les persones invidents o amb deficiències en la visió (ELP *for the blind and visually impaired*, ELPBVI) (número d'acreditació: 108.2010); el quart, l'ePEL+14 espanyol, que desenvolupa el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport (MECD) a través de l'Organisme Autònom de Programes Educatius Europeus (OAPEE) per a l'educació de més grans de catorze anys (número d'acreditació: 105.2010), i el cinquè, l'ePEL+16 italià, que desenvolupa la Università degli Studi Guglielmo Marconi de Roma com a model per a estudiants.

A Espanya, entre el 2001 i el 2003 el Ministeri d'Educació coordina l'elaboració dels PEL per a educació infantil (3-8 anys a Valladolid), primària (8-12 anys a Galícia), secundària (12-18 anys a Catalunya), prototips validats el 2003, i educació d'adults (18 anys en endavant a Madrid), prototip validat el 2004. Els models de primària i secundària es fan en castellà, català, basc, gallec i valencià, a més de per a l'anglès i el francès com a llengües estrangeres. Paral·lelament, es duen a terme els primers estudis d'experimentació principalment amb el PEL de secundària. El 2002-2003 la Subdirecció de Programes Europeus del MECD elabora un estudi pilot d'aquest model de PEL a Galícia i a Catalunya com a experimentació (Cassany, Esteve, Martín Peris, Pérez-Vidal, 2004); el 2004-2006 es fa una experimentació d'aquest PEL a Navarra (Mundiñano i Santos, 2006), i, posteriorment, el 2006-2008 des de la Junta d'Andalusia amb el MECD. Altres experiències similars d'experimentació s'han desenvolupat puntualment i de manera inde-

pendent amb altres models de PEL, concretament amb el d'adults entre 2003-2006 a Cantàbria (González López i Cabezas Álvarez, 2006).

El portafolis europeu de llengües en paper

El PEL és un document personal que s'estructura en tres parts: el passaport de llengües, la biografia lingüística i el dossier[1].

Passaport de llengües

Reflecteix el que el titular sap fer en diferents llengües, mitjançant el quadre d'autoavaluació, que descriu les competències lingüístiques per destreses (parlar, llegir, escoltar, escriure) i per nivells (A1, A2, B1, B2, C1, C2) del MCER. En aquestes llengües el titular pot reflexionar i autoavaluar-se. També conté informació sobre diplomes obtinguts, cursos a què ha assistit, i contactes relacionats amb altres llengües i cultures. Per tant, és un component de caràcter informatiu, que permet obtenir de manera ràpida un perfil lingüístic, recollir les acreditacions lingüístiques obtingudes, les anotacions de les experiències lingüístiques i culturals del titular.

Biografia lingüística

Descriu les experiències lingüístiques i culturals del titular en cadascuna de les llengües. Està dissenyada per servir de guia a l'aprenent a l'hora de planificar-ne i avaluar-ne el progrés. És el component de més potencialitat pedagògica atesa la descripció de coneixements lingüístics i habilitats que reporta el titular, la reflexió sobre l'aprenentatge de llengües i cultures, i també per la formulació de plans d'aprenentatge per aconseguir objectius futurs.

Dossier

Mostra els exemples de treballs personals que il·lustren les capacitats i els coneixements lingüístics i culturals del titular (per exemple: certificats, diplomes, treballs escrits, projectes, enregistraments en àudio, vídeo, presentacions, etc.). Requereix la selecció de les evidències lingüístiques assolides o fetes pel titular, de manera que és l'espai contenidor d'evidències característic de tot dossier, això és, novament un element de caràcter informatiu.

Finalitat

Pretén animar a aprendre llengües i a continuar aprenent-les al llarg de tota la vida per promoure la consciència plurilingüe i intercultural de l'Europa actual. El document validat, independentment del país europeu al qual pertanyi, facilita la mobilitat a Europa en l'àmbit acadèmic i professional, mitjançant una descripció clara i recognoscible de les competències lingüístiques (MCER), i afavoreix l'enteniment i la tolerància entre els ciutadans europeus, mitjançant el coneixement d'altres llengües i cultures.

(1) Vegeu la web del Programa Portfolio de l'Organismo Autónomo Programas Educativos Europeos (OAPEE): http://www.oapee.es/oapee/inicio/iniciativas/portfolio.html

El portafolis europeu de llengües en versió electrònica

L'ePEL+14 segueix la mateixa estructura i finalitats del PEL, amb l'especificitat de facilitar el suport per a l'aprenentatge de llengües al llarg de tota la vida, mitjançant una aplicació electrònica allotjada en un servidor institucional central de l'OAPEE, protegida amb contrasenya per garantir la privacitat del propietari. Està disponible en deu idiomes (alemany, anglès, francès, italià, portuguès, espanyol, basc, català i valencià) i l'accés és lliure i gratuït.

S'inicia amb una secció d'*Introducció* que apareix un cop identificat l'usuari. La segona secció correspon a les *Dades personals* i la possibilitat de selecció entre trenta-una llengües actuals per treballar o reflexionar: vint-i-sis llengües estrangeres (alemany, anglès, àrab, búlgar, danès, eslovac, eslovè, estonià, finès, francès, grec, holandès, hongarès, irlandès, italià, japonès, letó, lituà, maltès, polonès, portuguès, romanès, rus, suec, txec i xinès) i les cinc llengües pròpies (català, valencià, castellà, basc i gallec).

Es pot gestionar l'ePEL en l'idioma seleccionat, mitjançant l'accés a les tres seccions principals del PEL, ampliades amb més detall en alguns aspectes que s'esmenten a continuació.

Biografia

Serveix per reflexionar sobre les experiències d'aprenentatge, de caràcter lingüístic i intercultural, etc. tant dins com fora de l'aula. També pot servir a l'usuari per determinar les necessitats i els objectius per organitzar l'aprenentatge de l'idioma en un futur. Les subseccions que conté són: *Historial lingüístic*, *Aprendre a aprendre*, *Activitats d'aprenentatge*, *Mobilitat*, *Interculturalitat*, *Plurilingüisme*, *Taules d'autoavaluació* (nivells: A1, A2, B1, B2, C1 i C2) i *Plans de futur*.

Dossier

Ofereix l'oportunitat d'organitzar els treballs elaborats i materials utilitzats en l'aprenentatge que es considerin il·lustratius de la competència en aquest idioma, i també el material que reflecteixi les experiències d'aprenentatge, els certificats i les acreditacions per completar la informació aportada pel passaport i la biografia. Les subseccions d'aquest apartat són: *Treballs/Materials*, *Experiències* i *Certificats*.

Passaport

Proporciona un panorama general de les competències lingüístiques de l'usuari, mostra els nivells assolits en l'idioma seleccionat, els nivells del MCER dels quals s'ha obtingut certificació i les diferents experiències d'aprenentatge d'idiomes que ha tingut el titular. Les subseccions d'aquesta part són: *Perfil lingüístic*, *Experiència d'aprenentatge* (tant *A un país d'un altre idioma* com *Al país de l'idioma* (ambdues amb les seves opcions de *Quadre resum*) i *Descripcions*) i *Certificats*.

Finalment, hi ha una última secció que permet exportar els apartats de l'ePEL que l'usuari seleccioni, en l'idioma que decideixi, amb la intenció de publicar-los, difondre'ls o compartir-los. Es fa mitjançant la generació d'un arxiu en PDF amb l'ePEL+14 personalitzat.

Finalitat

El primer prototip del PEL en versió electrònica del PEL espanyol està destinat a aprenents de llengües més grans de catorze anys, per la qual cosa pretén incloure l'educació secundària, d'adults, la superior i la vocacional. Entre els seus elements propis destaquen una guia d'ús i la connexió amb l'Europass. Entre les seves funcionalitats, l'actualització automàtica i el traspàs de dades de diferents parts de la biografia i del passaport que estan connectades, i també un històric a manera de registre. També permet que el propietari pugui donar accés a una altra persona. Li pot mostrar les parts de l'ePEL que li interessin seleccionant-les. I pot permetre exportar aquests fragments de l'ePEL seleccionats generats en PDF. Finalment, té una alta capacitat d'emmagatzematge de documents amb formats digitals.

Característiques de l'ús de l'ePEL+14

L'ePEL+14 té com a objectiu facilitar el canvi paradigmàtic cap a una educació més centrada en l'estudiant de llengües actual, que la desenvolupi com a competència específica o transversal, amb llengües pròpies i estrangeres, amb objectius acadèmics o laborals, en un context formal o informal.

S'adreça a qualsevol ciutadà europeu més gran de catorze anys (encara que és una eina educativa lliure, de validesa a la UE per a qualsevol usuari aprenent). Per tant, també va dirigit als professionals de l'educació que prevegin com a competència l'ensenyament de llengües: docents, coordinadors i autoritats.

El seu component tecnològic facilita aspectes propis de l'ús de competències transversals dels ciutadans (llengües i TIC), el reconeixement de les llengües i cultures del propietari a la UE i els seus estats membres, i també la vinculació amb altres instruments europeus (com l'Europass), etc.

Pot ser utilitzat en diversos nivells i institucions educatives de catorze anys en endavant, com són: instituts de secundària, centres de formació professional, centres d'ensenyaments de llengües (escoles oficials d'idiomes, etc.), centres en què s'imparteixin idiomes transversalment, centres de recursos educatius i similars, serveis lingüístics d'universitats, etc.

Segons l'equip de la Universitat Jaume I, que va col·laborar en el desenvolupament del primer prototip (Pitarch Gil, Álvarez Platero i Monferrer Daudí, 2009), juntament amb l'expert en dossiers, José Francisco Fernández Molero, els seus principals avantatges són els següents:

a) *Propietat de l'usuari*: accés a la informació restringit per identificació prèvia que, si es vol, es pot compartir.

b) *Increment de la funció informativa*: per ser presentat en qualsevol moment i lloc amb finalitats acadèmiques o professionals.

c) *Increment de la funció pedagògica*: tenen la capacitat de recollir la informació digitalitzada en idiomes, incrementen les possibilitats de gestió i avaluació dels aprenentatges i inclusió en entorns virtuals d'aprenentatge.

d) *Plurilingüisme i interculturalitat*: que l'usuari tingui la possibilitat de canviar en qualsevol moment la llengua en què recull la informació o treballa/reflexiona.

e) *Mobilitat*: depèn de la xarxa i facilita que disposi del seu ePEL en qualsevol lloc i moment, per completar-lo o reflexionar-hi o per distribuir-lo i ser reconegut a la UE.

No obstant això, com qualsevol innovació educativa també s'han detectat inconvenients que cal considerar (López-Fernández, 2011):

a) *Propietat*: privacitat de l'identificador i contrasenya (seguretat).

b) *Funció informativa*: limitació al MCER. Informació i formació de responsables d'educació, de centres educatius, de docents i discents.

c) *Funció pedagògica*: altres idiomes (fora de la UE). Estudi de bones pràctiques de l'ePEL. Estudi d'activitats en què complementar o integrar l'ePEL. Valor en els criteris avaluadors per a l'ePEL. Valor individual i valor institucional.

d) *Plurilingüisme i interculturalitat*: poder (de)mostrar la capacitat intercultural. Enllaç amb altres projectes europeus o iniciatives educatives del centre o d'altres.

e) *Mobilitat*: només és reconegut a la UE. Opció de complement amb el Web 2.0. i altres tecnologies mòbils.

f) *Falta investigació*: manca d'estudis pilot en cursos i centres diferents dels nivells d'educació adulta als quals va dirigit.

El punt pendent per desenvolupar és la metodologia educativa que cal seguir com a mètode d'introducció i ús pedagògic de l'ePEL+14 en les diferents situacions d'ensenyament formal i no formal. En aquest sentit, el MECD a través de l'OAPEE ha facilitat l'eina i s'afegeix la Xarxa Vives d'Universitats (XVU) de parla catalana per iniciar la preexperimentació amb l'ePEL+14 durant els cursos intensius de llengua catalana per a estudiants Erasmus universitaris (Erasmus intensive language courses, EILC) del curs acadèmic 2011-2012.

L'ePEL+14 en els cursos EILC de la Xarxa Vives

A les universitats de la Xarxa Vives es va dur a terme un estudi pilot, iniciat al Taller del Fòrum Vives «Els cursos EILC a la Regió Vives i la implementació de l'ePEL», que va tenir lloc el 8 de juny del 2011 i que conclogué a finals del mateix any; concretament, es va implementar conjuntament l'ePEL en els cursos EILC que s'iniciaven entre agost i setembre de 2011. Cal esmentar la peculiaritat d'aquest tipus de cursos, que es caracteritzen perquè són intensius, tenen una durada de dues setmanes, en què s'introdueix els estudiants Erasmus en la llengua i cultura catalanes.

En aquest projecte es planteja cobrir tres funcions amb l'ús de l'ePEL+14, que es descriuen i es desenvolupen en detall a continuació.

Funcions corporatives (com a Xarxa Vives d'Universitats)

— Fomentar d'una manera diferent i complementària l'aprenentatge lingüístic, cultural i tecnològic de les universitats de la Xarxa.

— Aprofitar l'ePEL com un element comú d'auto-avaluació dels cursos EILC de la Xarxa Vives d'Universitats.

— Integrar l'ePEL en els plans de llengües d'algunes universitats de la Xarxa Vives d'Universitats.

— Valorar l'adequació de l'ePEL+14 en l'àmbit universitari a través de la prova pilot 2011.

— Redactar un informe de síntesi per a l'OAPEE sobre l'experiència d'ús de l'ePEL en l'àmbit universitari Vives.

Funcions pedagògiques: autoregulació de l'aprenentatge de llengües (reflexió i autoavaluació)

— Aprendre i ensenyar de manera més reflexiva les llengües.

— Aclarir i facilitar autoavaluació (MCER: A1, A2, B1, B2, C1, C2).

— Identificar competències lingüístiques: parlar, llegir, escoltar, escriure i conversar.

— Incrementar l'autonomia de l'aprenent de llengües.

— Fomentar la motivació per les llengües i cultures.

— Fomentar la tolerància cap a la diversitat de la ciutadania.

Funcions informatives: capacitats del propietari en llengües i cultures (certificacions de competències)

— Incrementar la transparència i coherència en l'ensenyament de llengües.

— Generar un output de l'ePEL amb finalitats acadèmiques o professionals en PDF.

— Disposar de competències lingüístiques identificables (MCER).

— Crear un document acreditatiu internacional: mobilitat laboral i escolar.

— Dirigit a propietaris adults, amb el passaport lingüístic (Europass).

En línies generals, el projecte pretén que l'ePEL+14 en els EILC ajudi a:

— Gestionar i tractar la diversitat.

— Organitzar l'aula i els recursos.

— Permetre la comunicació, la interacció i fomentar el treball en equip (a l'aula), ja que és un objectiu en comú per a tots els estudiants EILC.

— Fomentar l'avaluació i l'autoavaluació. Objectius d'aprenentatge.

— Fotografiar l'aprenentatge, incrementar l'autonomia i el procés reflexiu d'aprenentatge avaluació.

— Crear processos cognitius. Procés de construcció del coneixement de la llengua i la cultura.

— Ajudar a millorar la mobilitat de l'alumnat. Aprendre llengües per a la vida.

En síntesi, aquest article té dos objectius: primer, descriure l'ePEL+14 espanyol per a adults, com a innovació educativa aplicada als cursos EILC, i, segon, conèixer la percepció preliminar dels professors universitaris de la XVU d'aquesta innovació, després de la participació en el Taller del Fòrum Vives, que va donar lloc a l'inici de la investigació de l'ús pedagògic de l'ePEL+14 en l'àmbit universitari.

Mètode

Participants

Al Taller del Fòrum Vives es va convidar 35 professors participants de la XVU (mostra teòrica), dels quals 9 eren càrrecs acadèmics o membres de l'equip Portafolis de la mateixa xarxa, de manera que van ser exclosos, i així la mostra final va ser de 24 docents. Tanmateix, hi van respondre 16 professors, cosa que representa el 67% de resposta de la mostra.

Respecte al gènere, hi havia 5 homes (31,25%) i 11 dones (68,77%), amb una edat mitjana (M) de 36,57 anys i una desviació típica (DT) de 5,932, amb un rang de 18 anys (des dels 28 fins als 45 anys). Els docents de la XVU que van participar en l'estudi provenien d'11 de les 21 universitats de parla catalana, el 52,4% de la mateixa xarxa (vegeu la figura 1).

Figura 1. Universitats de la Xarxa Vives participants en aquest estudi

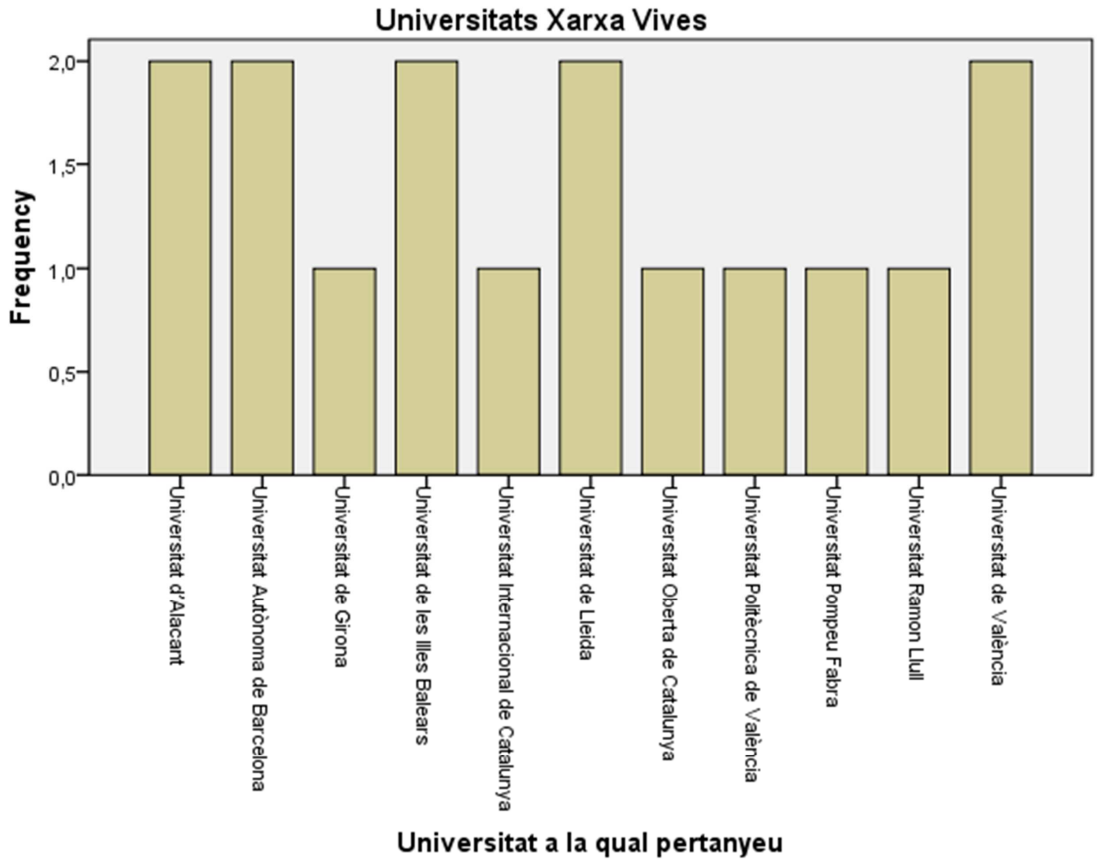

La categoria professional principal corresponia al tècnic lingüístic universitari (50%) seguit de professor dels serveis lingüístics universitaris (31,3%), a part d'una

minoria de professors associats i titulars universitaris (12,6%) amb alguns càrrecs acadèmics en l'opció «altres» (com cap d'estudis dels serveis lingüístics, coordinador de l'equip docent de català, tècnics, etc.). En general, fa una mitjana de nou anys que exerceixen la docència de llengües (M = 9,08; DT = 6,910), però aquesta variable té un rang de vint anys amb professorat novell d'un any d'experiència i expert amb vint-i-un anys de docència.

Figura 2. Categoria professional dels docents participants de la Xarxa Vives

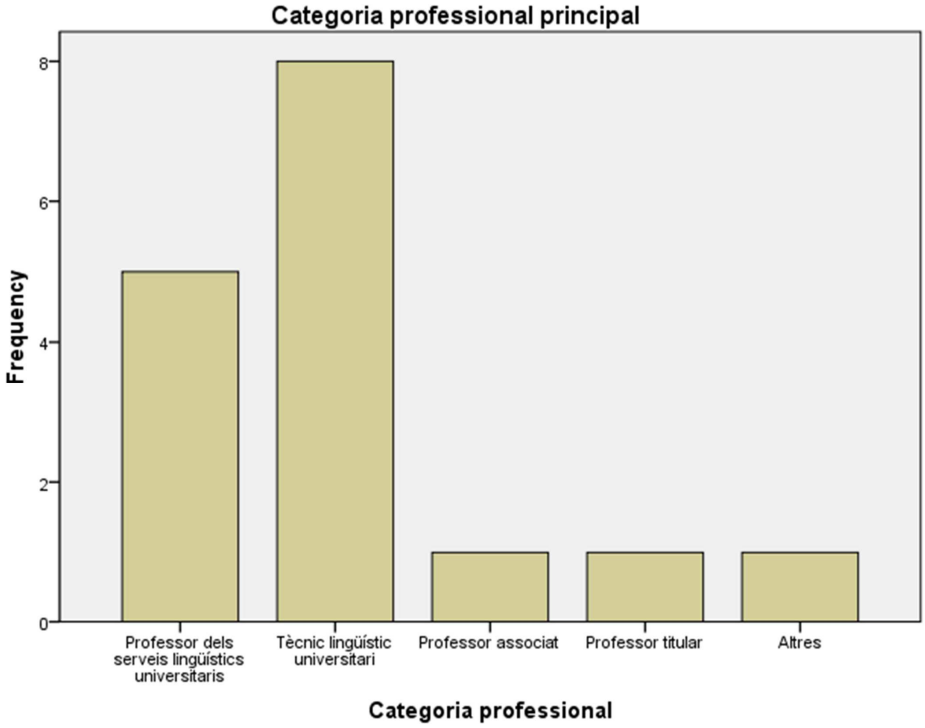

Instrument

Es va dissenyar un qüestionari *ad hoc* en format de paper i llapis per conèixer l'opinió i l'experiència dels docents amb relació al PEL en versió paper i electrònica. Estava estructurat en quatre dimensions que contenien preguntes tancades i obertes:

1. Variables sociodemogràfiques: gènere, edat, universitat de la Xarxa Vives, categoria professional i experiència docent.

2. Coneixements previs del PEL i l'ePEL: nombre d'innovacions educatives en què el docent havia participat, existència de coneixement previ del PEL, model de PEL, experiència de docència amb PEL a l'aula i mètode pedagògic d'ús del PEL, avantatges i inconvenients respecte al PEL i ePEL, resultats aconseguits en la docència de llengües amb el PEL i existència de coneixement previ de l'ePEL+14.

3. Materials de suport per utilitzar per primera vegada l'ePEL+14 a l'aula dels EILC: informació i formació del taller, introducció de l'ePEL+14 al curs EILC, idoneïtat de fer una primera sessió a l'aula d'ordinadors semblant a la Guia pràctica de l'ePEL del taller, valorar la necessitat de disposar d'una petita guia de suport, valorar la necessitat de disposar d'una adreça de correu electrònic com a suport i activitats

docents amb les quals enllaçar l'ePEL com a eina transversal per fomentar l'autoconeixement de llengües i cultures.

4. Conseqüències de l'ús de l'ePEL+14 en els EILC: participació en la investigació pilot, en què docents i estudiants van contestar qüestionaris inicials i finals, incidència que tindrà l'ePEL+14 en els coneixements de la llengua i cultura catalanes, quina de les tres parts principals de l'ePEL+14 consideren més interessant, en quin moment és més adequat utilitzar l'ePEL en els EILC i grau d'acord respecte a si l'ePEL promou l'autoconeixement de llengües i cultures.

L'última pregunta era referent a possibles observacions i els agraïments.

Procediment

El programa del Taller Fòrum Vives tenia com a objecte donar informació i formació sobre l'ePEL+14 mitjançant la inclusió d'intervencions teoricopràctiques a l'eina, propostes pedagògiques per al seu ús, juntament amb diàlegs i debat sobre la seva adequació per als estudiants universitaris. La participació en aquesta primera fase de la investigació per conèixer la percepció dels docents de l'ePEL+14 era voluntària i es va garantir l'anonimat en administrar el qüestionari al final del mateix taller.

Resultats

La majoria (83,3%) havia participat en innovacions docents, però en cap cas més de tres, i a més (81,3%) coneixia el PEL en format paper abans del taller. Un 16,7% coneixia totes les versions de PEL (infantil, primària, secundària i d'adults), un altre 16,7% coneixia el PEL de secundària i d'adults i la resta només algun dels models del PEL: el 58,3%, el d'adults i el 8,3%, el de secundària. Per tant, la majoria tenien un coneixement previ del PEL dels models de secundària i adults.

En el cas del PEL, només dos participants afirmen haver-lo utilitzat (concretament durant l'últim any). Per tant, la major part del professorat participant el coneix per jornades, investigacions, etc. però no l'han posat en pràctica a l'aula. Els dos que l'han experimentat ha estat perquè els seus estudiants puguin reflexionar, autoavaluar-se amb el MCER i emplenar el passaport (en ambdós casos han treballat amb la versió d'adults). Aquests dos participants apunten alguns avantatges i inconvenients del PEL respecte a l'ePEL (vegeu la taula 1):

Taula 1. Avantatges i inconvenients de l'ePEL+14 davant del PEL

Avantatges de l'ePEL respecte del PEL	*Inconvenients de l'ePEL respecte del PEL*
Consciència de l'alumnat del seu propi aprenentatge reflexionant Menys paper Més fàcil d'utilitzar. Menys voluminós Possibilitat d'afegir diferents tipus d'arxius	Domini d'eines per part de l'estudiant

A més, els dos participants que han usat el PEL d'adults a classe expliquen que respecte als resultats aconseguits millora el procés d'aprenentatge, els ajuda a ser més conscients del que s'ha de fer per millorar, però els resultats són desconeguts, encara que es va presentar i va treballar a classe; l'ús que n'hagin fet els alumnes a partir de llavors es desconeix.

Quant a l'ePEL+14, el 50% el coneixia abans del taller. No obstant això, el 92,1% considerava que amb la informació i formació rebuda al taller el podria utilitzar en la docència del seu curs EILC (algun que va manifestar no fer servir l'ePEL+14 va aclarir que no feia curs EILC aquest inici de curs acadèmic).

La manera d'iniciar l'ús de l'ePEL+14 a l'aula EILC estava condicionada per les reflexions següents dels docents participants que apuntaven l'estructura de les sessions o les activitats amb relació a aquest dossier electrònic.

Quant a l'estructura de les sessions:

— «Dedicant una sessió (2 h) en una aula d'informàtica».

— «Amb una activitat similar a la d'avui i complementar-lo a mesura que avancin les classes i les experiències socioculturals».

— «Com una eina d'avaluació i autoavaluació. També servirà de compilació d'experiències als estudiants. Es tracta de treballar un parell de dies a classe (l'un al principi i l'altre al final de curs) i deixar que els estudiants el treballin també des de casa».

— «Una sessió tècnica i almenys un parell de pràctiques».

— «Fent una sessió explicant com funciona».

Quant a l'activitat i parts de l'ePEL+14:

— «Ho veig viable, però caldrà reflexionar-hi molt bé, perquè el curs és peculiar».

— «Consciència lingüística».

— «En el marc dels objectius, treball i avaluació».

— «Amb la part del passaport lingüístic o la biografia».

— «Sortides culturals, grups de conversa, clubs de lectura quant a relacionar llengua amb cultura».

El 92,3% va afirmar participar en la preexperimentació pilot del curs acadèmic 2011-2012, contestant ells mateixos i els seus estudiants dos qüestionaris en línia breus, l'un a l'inici i l'altre al final del curs EILC (només un docent va confirmar no participar-hi, i va aclarir que va ser perquè el curs següent no impartia un EILC.

Dels que van afirmar utilitzar l'ePEL+14, el 93,8% va dir que s'hauria d'introduir a l'aula d'ordinadors similar al taller «Guia pràctica de l'ePEL» i van donar les idees següents per implementar:

— «Millor si és amb portàtils. Han de conèixer l'eina. Pot servir també per aprendre vocabulari».

— «Perquè l'alumnat s'hi familiaritzi i el pugui anar completant després de manera autònoma».

— «Perquè visualitzant-lo és fàcil, senzill d'entendre amb una sessió introductòria. Sessió final i treball d'activitats informàtiques».

— «Perquè l'alumnat tampoc no sap gaire bé què ha de fer».

— «Hem previst una sessió de presentació el primer dia. També hem previst una sessió de conclusió per parlar».

El 86,7% va afirmar que els ajudaria disposar d'una petita guia de suport per participar en aquesta innovació que estudiarem com a estudi pilot:

— «Perquè els aportaria idees».

— «Perquè l'ePEL és bastant clar, però un suport sempre va bé».

— «Per tenir més informació sobre les seves aplicacions».

— «Perquè qualsevol ajuda sempre és benvinguda».

— «Per a un curs llarg sí, però al curt millor amb una persona de contacte per anar més segurs tots junts».

— «Perquè seria més pràctic».

El 93,7% afirma també que els ajudaria disposar d'un petit suport via correu electrònic per participar en aquesta innovació que estudiarem com a estudi pilot, sobretot per aclarir dubtes puntuals:

— «Per a dubtes puntuals. I millor encara seria disposar d'un fòrum».

— «Pot ser útil tenir un punt de referència i d'interacció per a suggeriments, dubtes, etc.».

— «En format correu electrònic sempre el podem guardar a l'ordinador».

— «Per aclarir dubtes».

Sobre amb quines activitats docents es podria enllaçar l'ePEL com a eina transversal del curs per fomentar l'autoconeixement de llengües i cultures, els docents van suggerir:

— «Blog de classe i blog dels alumnes».

— «Amb activitats d'expressió oral, amb activitats de caire cultural, etc.».

— «A l'inici de curs per introduir aspectes culturals com l'autoavaluació».

— «Amb les activitats d'avaluació, d'explicació de curs i amb les extraescolars relacionades també amb l'aprenentatge a l'aula».

— «Fer una valoració oral d'alguna activitat cultural duta a terme (enregistrament d'àudio)».

— «Activitats culturals».

— «Tast de productes tradicionals i visites culturals i sessions d'aula».

Quant a la incidència de l'ePEL en l'EILC respecte a coneixements de la llengua catalana, els docents van contestar que hi hauria una mica de millora amb relació a la motivació per l'aprenentatge, a la reflexió i coneixement del nivell adquirit:

— «Sospito que no els augmentaran, però potser els servirà per animar-los a seguir. No ho sé».

— «Pot servir per reflectir l'aprenentatge, els coneixements adquirits dins i fora de l'aula, i per motivar l'alumnat a continuar aprenent català més enllà del curs EILC, sobretot a través de la Xarxa i de recursos en línia, o repetint l'experiència de viatjar als territoris de parla catalana».

— «Serà una manera positiva de reflexionar sobre els coneixements adquirits».

— «Penso que positivament, però dependrà de la procedència dels estudiants i de si hi ha extracomunitaris (estudiants magribins o xinesos, per exemple). Però incidència, poca, de moment».

— «Crec que motivarà els alumnes en el seu aprenentatge».

— «Conscienciació del nivell de coneixements de llengua».

— «Reconeixement de la llengua catalana de caire internacional. Ajudarà a l'autoreflexió».

Respecte a la incidència de l'ePEL a l'EILC quant a coneixements de la cultura catalana van argumentar que hi hauria poca influència, potser en l'interès, la consciència i la integració entre llengua i cultura catalanes:

— «Gens».

— «Poca».

— «Bona».

— «Recollirà les experiències i els coneixements adquirits».

— «Positiva».

— «La integrarà en tot el procés i pot donar més valor».

— «Facilitarà que els estudiants s'interessin per la llengua gràcies a la cultura».

— «Conscienciació i importància dels fets culturals».

— «Pot ajudar a tenir un coneixement integral de la llengua i cultura catalanes».

Pel que fa a quina part de l'ePEL trobaven més interessant, segons l'ordre escollit de més a menys cal destacar:

1. Passaport (33,3%): perquè és l'enllaç amb el món laboral i reconegut com a document oficial. Resulta suficient respecte al nivell de conscienciació lingüística pretesa amb l'ePEL a més de ser útil, resumir el perfil de l'aprenent i, probablement, el que més valori.

2. Biografia (16,7%): per l'autoreflexió i l'aprenentatge.

3. Dossier (8,3%): per l'autoreflexió i guardar evidències d'aprenentatge en diferents formats.

La resta (41,3%) diu que el passaport i la biografia conjuntament o els tres apartats.

El 64,3% opina que la millor manera d'usar l'ePEL és en tres moments del curs: inici, meitat i final.

Finalment, el grau d'acord respecte de l'afirmació «L'ePEL sembla que pot promoure un auto-coneixement més elevat de les llengües i cultures» (valorat de 0 a 10, en què 0 és «gens d'acord» i 10 és «molt d'acord»), la resposta mitjana és de 6,57 (amb una mitjana, Md = 7; DT = 2,110) (vegeu la figura 3). Per tant, els docents confien en un acord moderat en general respecte al fet que l'ePEL pot promoure l'aprenentatge de la llengua i cultura catalanes en els cursos EILC.

Figura 3. Grau d'acord respecte de l'afirmació «L'ePEL sembla que pot promoure un autoconeixement més elevat de les llengües i cultures» (escala de 0 a 10)

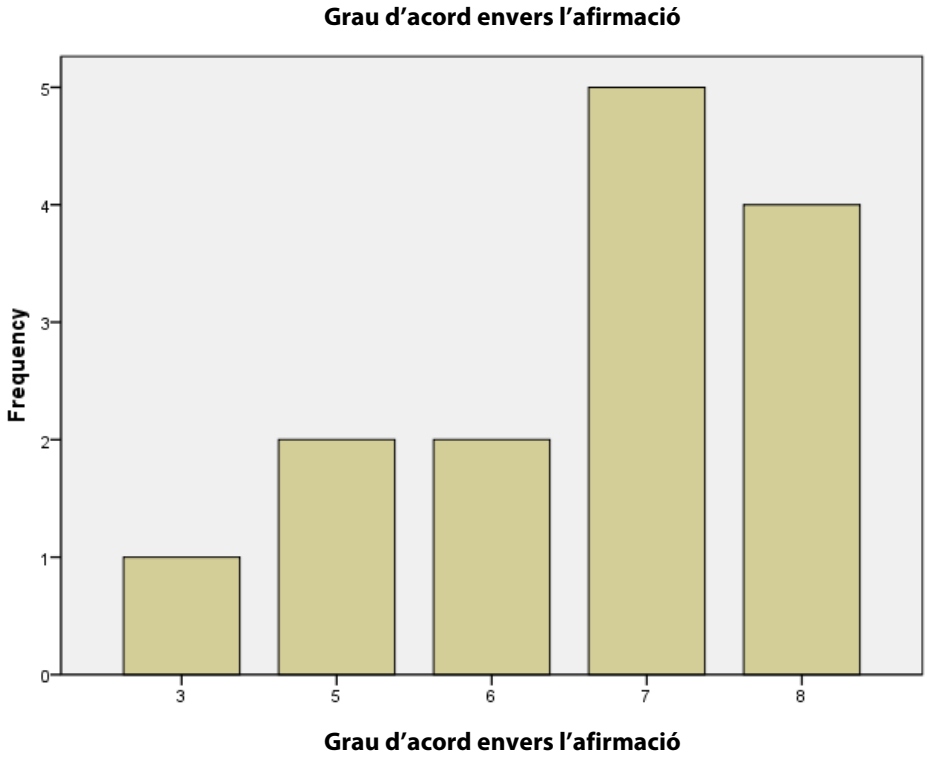

Com a observacions respecte a aquest tema, per tenir-les en compte en la investigació pilot que es va dur a terme posteriorment en el curs 2011-2012 amb l'ePEL+14 a la universitat, indiquen:

— «L'eina és excessivament detallada i pot desanimar un alumne mandrós. A més, visualment no és atractiva».

— «Aplicarem l'ePEL en els EILC, que són cursos intensius que solen durar dues setmanes. El factor temps-calendari és rellevant, ja que el contacte amb el català serà elevat, però de poca durada, i ens mourem, a tot estirar, entre els nivells A1 i A2».

— «Crec que seria més adequat fer una prova pilot de l'ePEL en un tipus de curs menys intensiu que els EILC. És difícil comprovar els avantatges d'aquesta eina en només dues setmanes de curs».

— «Guia. Important per crear l'Europass. Una manera de presentar alguna activitat a l'aula. Eina reflexiva».

— «No descobreixo res si dic que cal fer més experiència i, en el meu cas, ajustar-lo a la realitat de la Universitat d'Alacant».

— «Tenir en compte els comentaris i suggeriments del professorat que faci la prova pilot».

— «Cal corregir els errors que hi ha en llengua catalana. Cal que no aparegui cap idioma predeterminat. Cal fer un enllaç visible per poder remetre a les diferents llengües en què es pot accedir a l'ePEL. Cal que es pugui triar l'idioma que volem treballar, en l'inici. Hauria de ser més senzill, pràctic i més atractiu estèticament».

Discussió

Aquest article ha descrit en què consisteix l'ePEL+14, el primer prototip validat pel Consell d'Europa de què disposem per recollir i seleccionar les nostres evidències d'aprenentatge de llengües i reflexionar-hi, autoavaluar-nos per competències lingüístiques segons els nivells establerts pel MCER, i també promoure i acreditar el nostre coneixement de llengües i cultures a Europa.

S'ha partit d'una descripció conceptual del dossier educatiu, del dossier electrònic, del PEL i finalment de l'ePEL+14 per comprendre en què consisteix aquesta innovació educativa de l'ensenyament de llengües. S'ha fet una revisió històrica breu per situar i entendre des d'un marc pedagògic i polític l'ePEL+14, que pretén promocionar l'aprenentatge continuat de llengües en el context europeu. Així mateix, s'ha descrit com s'ha planificat la primera fase de preexperimentació amb l'ePEL+14 en els cursos EILC de la XVU, primer objectiu del nostre estudi.

A continuació, s'ha procedit a mostrar les troballes referents a la percepció preliminar dels docents dels EILC d'aquesta xarxa d'universitats, per entendre millor, després d'un taller informatiu i formatiu de l'ePEL+14, què coneixien prèviament sobre el PEL, què opinaven respecte a posar a prova aquesta innovació a les aules, com plantejaven dur-los a terme logísticament i pedagògicament, quines propietats pedagògiques atribuïen a l'ePEL+14 en els cursos EILC de llengua i cultura catalanes i quin grau de confiança els proporcionava la innovació, i també les possibles bondats i limitacions que li atribuïen. De manera que s'ha aconseguit el segon objectiu plantejat.

Sembla que les troballes preliminars aconseguides mostren algunes correspondències amb estudis d'experimentació previs elaborats amb el PEL en format paper. Amb referència a la valoració global de l'experiència com a positiva, sembla també comuna a les tres experimentacions, encara que al seu torn es detecta certa preocupació davant la dificultat de dur-la a terme (Cassany *et al*., 2004; Mundiñano i Santos, 2006; González López i Cabezas Álvarez, 2006), i per això manifesten la necessitat de suport i ofereixen idees respecte al seu ús a l'aula i els resultats que cal aconseguir. La seva percepció s'ha de situar en el context en què l'ePEL+14 s'utilitzarà, els cursos EILC, per això potser es mostren moderats a l'hora de jutjar-ne la influència en l'aprenentatge de la llengua i cultures catalanes, atès que els EILC són cursos intensius de durada breu.

Quant a l'estructura de l'ePEL+14, han destacat que les parts més interessants pedagògicament per treballar són el passaport i la biografia. El primer perquè és l'enllaç amb el món laboral i permet obtenir el perfil lingüístic de l'estudiant i, el segon, pel component autoreflexiu i la flexibilitat per enllaçar amb activitats d'aprenentatge de la llengua i la cultura impartides. Sembla que no han valorat com a apropiat l'ús del dossier, una cosa també recollida en l'experimentació de Cassany *et al*. (2004), encara que en aquest cas sembla justificar-se per la brevetat d'aquest tipus de cursos.

En general, els docents participants hi han mostrat interès i han considerat l'eina útil per a la seva docència i per a l'aprenentatge de llengües dels seus estudiants, encara que han assenyalat millores per fer en el prototip disponible. El van provar en la segona sessió del taller, feta en una aula d'ordinadors, on ràpidament van observar i van debatre aspectes relacionats amb el disseny de l'ePEL+14 i els seus components lingüístics, que precisament són la seva potencialitat. Tanmateix, l'eina els sembla útil educativament, i destaquen el quadre de competències i els descriptors dels nivells del MCER. A més, la qualifiquen de simple i fàcil d'aprendre a utilitzar, ja que soluciona problemes clàssics del PEL en format paper, com ara: la gestió de la informació, el volum de papers, agilita la selecció de documentació que cal arxivar o enllaçar mitjançant arxius en formats digitals diferents, les possibilitats de l'ús de llengües que ofereix i la de personalitzar l'ePEL+14 amb els apartats que es trien, en aquest cas amb finalitats docents. Finalment, destaquen que pot ajudar-los a treballar des d'aspectes concrets com el vocabulari fins a aspectes més globals com la integració de la llengua i cultura catalanes, gràcies al component autoreflexiu de la biografia lingüística i el reconeixement polític de l'eina, concretament del passaport i del seu enllaç amb l'Europass, per poder demostrar de manera vàlida el seu nivell de llengües i cultures a Europa; per tant, ofereix un pont entre el món acadèmic i el laboral.

En resum, aquest treball ha pretès donar a conèixer una nova eina educativa per utilitzar, per fomentar i promoure l'aprenentatge de llengües i cultures en estudiants universitaris. Les lliçons apreses fins al moment en aquesta fase inicial d'implementació de l'ePEL+14 en els cursos EILC ens ha proporcionat una visió de la perspectiva dels docents de llengües de la XVU respecte a l'adequació d'aquesta innovació educativa a les seves aules, que ha estat utilitzada durant el curs acadèmic 2011-2012 com a eina transversal. En síntesi, tot i la novetat i tot i disposar del primer prototip, els docents acorden que és interessant i útil promoure el coneixement de les llengües amb l'ePEL+14, malgrat les limitacions de la brevetat dels cursos EILC. En un futur proper s'espera poder difondre els resultats assolits en la fase de preexperimentació de l'ePEL+14 en les universitats de la Xarxa Vives de parla catalana i entrar amb més profunditat en les implicacions, bondats i limitacions d'aquesta innovació tecnològica de l'ensenyament de llengües aplicat a l'educació superior.

Agraïments

En primer lloc, vull expressar el meu agraïment a Conxa Planas, cap dels Serveis Lingüístics de la UB i coordinadora de l'equip Portafolis de la XVU, i a Gemma Fonrodona, vicerectora d'Estudiants i Política Lingüística de la UB. En segon lloc, a Ascensión López, de l'OAPEE (MECD). Per últim, als docents dels cursos EILC participants de l'estudi.

Referències

Arter, J. A.; Spandel, V. (1992) «NCME Instructional Module: Using Portfolios of Student Work in Instruction and Assessment». *Educational Measurement: Issues and Practices* (Northwest Regional Educational Laboratory), 11(1), pp. 36-40. Disponible a: http://ncme.org/linkservid/6629B1E9-1320-5CAE-6E63F591DCFC6822/ showMeta/0/ [accés: 13.12.2012].

Barrett, H. C. (2005) «White Paper. Researching Electronic Portfolios and Learner Engagement». *The REFLECT Initiative: Researching Electronic Portfolios and Learner Engagement*. Nova York, TaskStream, Inc. Disponible a: http://electronicportfolios.com/reflect/whitepaper.pdf [accés: 13.10.2011].

Cassany, D.; Esteve, O.; Martín Peris, D.; Pérez-Vidal, C. (2004) *La experimentación del Portfolio Europeo de las Lenguas español de secundaria*. Madrid, Secretaria General Tècnica del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport del Govern d'Espanya. Disponible a: http://www.oapee.es/documentum/MECPRO/Web/weboapee/iniciativas/portfolio/portfolios-validados-esp/secundaria/castellano/memoriaexperimentacionsecundaria.pdf?documentId= 0901e72b800044b2 [accés: 13.12.2012].

González López, J. A.; Cabezas Álvarez, Y. (2006) «Experimentación PEL de adultos en Cantabria». Jornada de Formación. Portfolio de Adultos. Santander, Organisme Autònom de Programes Educatius Europeus. Disponible a: http://centros.educacion.navarra.es/creibzw/baliabideak/portfolioa/agenda/santander/peladu06_cantabria.pdf [accés: 13.12.2012].

Herbert, E. A. (2001) *The power of Portfolios: what children can teach us about learning and assessment*. San Francisco, CA, Jossey-Bass.

Little, D. [ed.] (2003) *The European Language Portfolio in use: nine examples Council of Europe*. Estrasburg, Language Policy Division. Disponible a: http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/ [accés: 13.12.2012].

López-Fernández, O. (2007) *El portafolio digital discente como metodología evaluativa innovadora. Estudio de caso múltiple del comportamiento de los aprendices como gestores de su propio aprendizaje virtual en el contexto del Espacio Europeo de Educación Superior*. Barcelona, Universitat de Barcelona. Departament de Teoria i Història de l'Educació (tesi doctoral; director: José Luis Rodríguez Illera).

— (2011) «El uso de eportofolios en la enseñanza y aprendizaje de lenguas». Jornada de Formación para formadores sobre el Portfolio Europeo de las Lenguas (ePEL+14). Màlaga, Organisme Autònom de Programes Educatius Europeus. Disponible a: http://www.oapee.es/oapee/inicio/iniciativas/portfolio/cursos-jornadas.html [accés: 13.10.2012].

Lyons, N. [ed.] (1998) *With Portfolio in Hand: validating the new teacher professionalism*. Londres, Teachers College Press, Columbia University.

Mundiñano, I.; Santos, P. (2006) «La experimentación del PEL en Navarra: 2004-2006». Jornada de Formación. Portfolio de Secundaria. València, Organisme Autònom de Programes Educatius Europeus. Disponible a: http://irati.educacion.navarra.es/creibzw/baliabideak/portfolioa/agenda/vale_nafarroa.pdf [accés: 13.10.2011].

Pitarch Gil, A.; Álvarez Platero, A.; Monferrer Daudí, J. R. (2009) «El ePEL: la gestión del aprendizaje a lo largo de la vida». *RED Revista de Educación a Distancia* (Múrcia, Universitat de Múrcia), número monogràfic VIII, pàg. 1-14. Disponible a: http://www.um.es/ead/red/M8/uji.pdf [consulta: 13.10.2011].

Schärer, R. (2000) «Final Report, A European Language Portfolio, Pilot Project Phase, 1998-2000». *DGIV/EDU/LANG* Council of Europe. Estrasburg, Language policies for a multilingual and multicultural Europe. Disponible a: http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elp-reg/Source/History/ ELP_PilotProject_FinalReport_EN.pdf [accés: 13.12.2012].

El Portfolio Europeo de las Lenguas en versión electrónica (ePEL+14): percepción preliminar del profesorado universitario de la Red Vives

Resumen: Se presenta el Portfolio Europeo de las Lenguas en versión electrónica (ePEL+14) recientemente validado por el Consejo de Europa. El propósito es describir esta innovación educativa en la docencia universitaria de los *Erasmus Intensive Language Courses* (EILC) y conocer la opinión de los profesores universitarios de lengua catalana de la Red Vives participantes en la primera pre-experimentación con esta innovación en el curso 2011-2012. Se realizó una encuesta después de un taller del ePEL+14 en los EILC. El cuestionario *ad hoc* contenía cuatro dimensiones: variables socio-demográficas, conocimiento previo del PEL y ePEL, materiales de soporte para implementarlo y consecuencias de su uso en el aprendizaje de la lengua. La valoración fue positiva, especialmente por la adecuación de la herramienta tecnológica y las funcionalidades informativas y pedagógicas para al aprendiz de lenguas. Sin embargo, también señalan una influencia moderada en el aprendizaje de la lengua y cultura.

Palabras clave: innovación docente, opinión profesores, dosier electrónico, eportfolio Europeo de las Lenguas, educación superior

Le Portfolio européen des Langues en version électronique (ePEL+14): perception préliminaire des enseignants du supérieur du réseau Vives

Résumé: Nous présentons ici le Portfolio européen des Langues en version électronique (ePEL+14) récemment validé par le Conseil de l'Europe. Le but est de décrire cette innovation éducative dans l'enseignement universitaire des *Erasmus Intensive Language Courses* (EILC) et de faire connaître l'opinion des enseignants du supérieur de langue catalane du réseau Vives participant à la première pré-expérimentation avec cette innovation au cours de l'année universitaire 2011-2012. Nous avons réalisé une enquête après un atelier de l'ePEL+14 dans les EILC. Le questionnaire *ad hoc* comportait quatre dimensions: variables socio-démographiques; connaissance préalable du PEL et de l'ePEL; matériels de support pour la mise en œuvre; et conséquences de son utilisation dans l'apprentissage de la langue. L'évaluation a été positive, tout spécialement quant à l'adéquation de l'outil technologique et aux fonctionnalités informatives et pédagogiques pour l'apprenant en langues. Toutefois, les résultats signalent aussi une influence modérée dans l'apprentissage de la langue et de la culture.

Mots clés: innovation dans l'enseignement, opinion des enseignants, eportfolio, Portfolio européen des Langues, enseignement supérieur

The electronic European Language Portfolio (eELP+14): first impressions of university teaching staff in the Vives Network

Abstract: This article presents the electronic European Language Portfolio (eELP+14), which was recently validated by the European Council. The aim was to describe this innovation in the teaching of Erasmus Intensive Language Courses (EILC) and to gather the opinions of university Catalan language teachers who are members of the Vives Network and participated in the preliminary eELP trial in academic year 2011-2012. A questionnaire was administered after a workshop on eELP+14 in EILC. The *ad hoc* questionnaire covered four areas: socio-demographic variables, previous knowledge of the ELP and eELP, support materials for implementing the eportfolio and the impacts of its use on language learning. Opinions were positive, particularly on the suitability of the technological tool and its informative and pedagogical functions for learning languages. However, the eELP's impacts on learning the language and culture were considered to be moderate.

Key words: teaching innovation, opinion of lecturers, eportfolio, European Language Portfolio, higher education